

Η αριστερή στήλη περιλαμβάνει αποσπάσματα από την υπ' αρ. II.9 μελέτη της Ε.Κ, η οποία κατά την Έκθεση «αναλύει διεξοδικά την κριτική την οποία ασκεί στη νεότερη εποχή ο Alasdair MacIntyre». Η δεξιά στήλη περιλαμβάνει αποσπάσματα από το έργο του MacIntyre *After Virtue*. Ας δούμε λοιπόν τον χαρακτήρα και το περιεχόμενο της «ανάλυσης» της συγγραφέως, η οποία ομολογουμένως, μισή σελίδα ενωρίτερα (σ. 172), έχει προτάξει την υποσημείωση «*After Virtue*, σ. 50 κ.εξ.». Σε αγκύλες {} περικλείονται οι προσθήκες της συγγραφέως που δηλώνουν τη δική της συμβολή, χωρίς να συνιστούν αντιγραφή από το *After Virtue*:

Ελένη Καλοκαιρινού	A. MacIntyre, <i>After Virtue</i> , ¹ 1981
σ. 173 Αλλά η κοσμική απόρριψη της καθολικής και της διαμαρτυρόμενης θεολογίας και η επιστημονική και φιλοσοφική απόρριψη του αριστοτελισμού είχαν ως συνέπεια την εξάλειψη του δεύτερου από τα τρία ανωτέρω στοιχεία, δηλαδή της σύλληψης του «ανθρώπου-όπως-θα-ήταν-εάν-επραγμάτων-τη-φύση-του». Η εγκατάλειψη της ιδέας του τέλους {και κατ' επέκταση η αποτελεολογικοποίηση του αριστοτελισμού} μας άφησε με τα δύο εναπομείναντα στοιχεία, των οποίων η σχέση δεν είναι και τόσο σαφής. Από τη μια πλευρά έχουμε μια σύλληψη της «απαιδαγωγικής-φύσης-του-ανθρώπου» και από την άλλη «ένα σύνολο κανόνων της ηθικής». ¹ Εφόσον, όμως, οι κανόνες αυτοί εκπλήρωναν το στόχο τους μέσα σ' ένα θεωρητικό σχήμα, στο οποίο σκοπός τους ήταν να διαπαιδαγωγήσουν και να βελτιώσουν την ανθρώπινη φύση, {και εφόσον πλέον το τελεολογικό υπόβαθρο είχε εγκαταλειφθεί, διότι γι' αυτό το θεωρητικό σχήμα πρόκειται, οι κανόνες της ηθικής δεν έχουν πια καμιά σχέση με την ανθρώπινη φύση, διότι} ούτε από προτάσεις για την ανθρώπινη φύση μπορούν να συναχθούν ούτε να δικαιολογηθούν επικαλούμενοι κάποια χαρακτηριστικά της. Καθίσταται, λοιπόν, ευνόητο γιατί όλες οι προσπάθειες των ηθικών φιλοσόφων του 18ου αιώνα ήταν καταδικασμένες ν' αποτύχουν [...]	σ. 52-3 But the joint effect of the secular rejection of both Protestant and Catholic theology and the scientific and philosophical rejection of Aristotelianism was to eliminate any notion of man-as-he-could-be-if-he-realized-his-<i>telos</i> [...] the abandonment of any notion of a <i>telos</i> leaves behind a moral scheme composed of two remaining elements whose relationship becomes quite unclear. There is on the one hand [...] a set of injunctions deprived of their teleological context. There is on the other hand a certain view of untutored-human-nature-as-it-is. Since the moral injunctions were originally at home in a scheme in which their purpose was to correct, improve and educate that human nature, they are clearly not going to be such as could be deduced from true statements about human nature or justified in some other way by appealing to its characteristics [...] Hence the eighteenth-century moral philosophers engaged in what was an inevitably unsuccessful project [...]

¹ Η χρήση των εισαγωγικών επιβεβαιώνει ότι η συγγραφέας γνωρίζει πότε αυτά χρησιμοποιούνται και ενσυνείδητα αποφεύγει τη χρήση τους όταν αντιγράφει.

σ. 174 Αντίθετα, ο Καντ επιμένει ότι οι εντολές του ηθικού νόμου δεν συνάγονται από προτάσεις για την ανθρώπινη ευτυχία ή για τη βούληση του Θεού [...] σ. 174-5 Σύμφωνα με την αριστοτελική παράδοση, είτε στην κλασική είτε στο μεσαιωνική της μορφή, η λέξη «άνθρωπος» ορίζεται σε αναφορά με την ουσιώδη φύση και τον σκοπό ή λειτουργία που έχει (βλ. ανωτ., σ. 2).² Αυτό συνεπάγεται ότι η σχέση, που έχει ο άνθρωπος με τον καλό άνθρωπο, είναι ανάλογη με τη σχέση που έχει το ρολόι με το καλό ρολόι και ο γεωργός με τον καλό γεωργό. {Ο σκοπός ή η λειτουργία του ανθρώπου σύμφωνα με τον Αριστοτέλη είναι το «ευ ζην», όπως για τον αρπιστή είναι το «παίζειν την άρπα καλά».³ επομένως} η σχέση που έχει ο άνθρωπος με το ευ ζην είναι ανάλογη με τη σχέση που έχει ο αρπιστής με το παίζειν την άρπα καλά. Αλλά η χρήση της λέξης άνθρωπος ως λειτουργικής δεν καθιερώθηκε το πρώτον από τον Αριστοτέλη· {ανάγεται σε παλαιότερους χρόνους και εποχές, στις ηρωικές εκείνες κοινωνίες, στις οποίες το να είναι κανείς άνθρωπος εξηρτάτο από το κατά πόσον εκπλήρωνε τους ρόλους που του υπαγόρευε η κοινωνία του, του πατέρα, του πολεμιστή, του γεωργού (<i>After Virtue</i>, κεφ. 10, 11 και 12)⁴}. Έτσι, εάν ένας άνθρωπος ήταν καλός, εξηρτάτο από το εάν επιτελούσε τους ρόλους, που του ανέθετε η κοινωνία του, καλά. Αντίθετα, ευθύς ως ο άνθρωπος απεκδύετο των κοινωνικών του ρόλων και εθεωρείτο πρωτίστως ως άτομο, η έννοια του σκοπού υποχωρούσε και η λέξη «άνθρωπος» έπαυε να είναι λειτουργική.	σ. 54 Kant's insistence that the injunctions of the moral law cannot be derived from any set of statements about human happiness or about the will of God [...] σ. 56 [...] the classical, Aristotelian tradition – whether in its Greek or its medieval versions– involve [...] the concept of man understood as having an essential nature and an essential purpose or function [...] That is to say, 'man' stands to 'good man' as 'watch' stands to 'good watch' or 'farmer' to 'good farmer' within the classical tradition. [...] the relationship of 'man' to 'living well' is analogous to that of 'harpist' to 'playing the harp well'. But the use of 'man' as a functional concept [...] does not initially derive from Aristotle's metaphysical biology [...] For according to that tradition to be a man is to fill a set of roles each of which has its own point and purpose: member of a family, citizen, soldier, philosopher, servant of God. It is only when man is thought of as an individual prior to and apart from all roles that 'man' ceases to be a functional concept.
--	--

² Η παραπομπή της συγγραφέως εδώ ακατανόητη.

³ Το «ευ κιθαρίζειν»· «άρπα» δεν διαθέτει ούτε η αρχαία Ελλάδα ούτε η αρχαία ελληνική.

⁴ Εδώ η συγγραφέας αντιγράφει από το κεφ. 5 και επιχειρεί να παραπλανήσει παραπέμποντας στα κεφ. 10-12.

σ. 180 Το σκάκι, λόγου χάρη, η φυσική και η ιατρική είναι πρακτικές· οι λέσχες σκακιού, τα εργαστήρια, τα νοσοκομεία είναι ιδρύματα.⁵ Τα ιδρύματα έχουν σχεδιασθεί για την επίτευξη κάποιων σκοπών, κάποιων αγαθών, αλλά τα αγαθά, τα οποία επιδιώκουν να πραγματοποιήσουν, δεν είναι εσωτερικά αλλά εξωτερικά προς αυτά. Περιλαμβάνουν απόκτηση χρημάτων και άλλων υλικών αγαθών και απονέμουν χρήματα, δύναμη και κοινωνική αξία ως αμοιβή.	σ. 181 Chess, physics and medicine are practices; chess clubs, laboratories, universities and hospitals are institutions. Institutions are characteristically and necessarily concerned with what I have called external goods. They are involved in acquiring money and other material goods; they are structured in terms of power and status, and they distribute money, power and status as rewards.
--	--

⁵ «Θεσμοί», βεβαίως, και όχι «ιδρύματα»...